

**Gemeente
Haarlem**

Bevorderen van het herstel na de coronacrisis

Aanpak en maatregelen

25 mei 2021

Coördinatie- en adviesteam corona
(CAT)

Inhoud

1.	Inleiding	3
1.1	Wat is er al gedaan	3
1.2	Nu bijdragen aan herstel	4
1.3	Ook oog voor de (middel)lange termijn	4
1.4	Betrokkenheid gemeenteraad	5
1.5	Impact coronacrisis in beeld	5
1.6	Scenarioplanning en regionale aanpak	5
2.	Impact op Haarlem	6
1.1	Economie, werk en fysiek	6
1.2	Sociaal maatschappelijk	6
3.	Ondersteunen van herstel	8
3.1	Ruimte voor energie en initiatief uit de stad	8
3.2	Iedereen doet (weer) mee	9
3.2.1	Eenzaamheid	11
3.2.2	Ondersteuning kwetsbare inwoners	11
3.2.3	Gezonde leefstijl	12
3.2.4	Sport	12
3.3	Haarlem weer open en aantrekkelijk	12
3.3.1	Detailhandel, horeca, bedrijfsleven	14
3.3.2	Evenementen	15
3.3.3	Toerisme, Haarlem Marketing	15
3.3.4	Cultuur	15
3.3.5	Werk en inkomen	16
3.4	Vasthouden positieve impact: hybride werken	16
4.	Financiering en monitoring	18
4.1	Financiering	18
4.1.1	Fonds provincie	18
4.1.2	Nationaal groeifonds	19
4.2	Uitwerking, monitoring en rapportage	20

1. Inleiding

Sinds het eerste kwartaal van 2020 kampt de wereld, en ook Haarlem, met verstrekkende en inmiddels langdurige gevolgen van een coronapandemie. Sociaal-maatschappelijk zijn de gevolgen groot, zeker nu de pandemie al meer dan een jaar onder ons is. Met name jongeren en mensen met lage inkomens worden hard getroffen. Alle Haarlemmers ondervinden de gevolgen van het voortduren van maatregelen die het sociale leven beperken. Sectoren die zwaar getroffen worden, zijn onder andere cultuur (podia, musea, bioscopen, kunstenaars, muziekscholen e.d.), evenementen, horeca, detailhandel (non-food), zakelijke- en verzorgende dienstverlening, sport, toerisme en recreatie.

Tegelijkertijd bieden de op gang komende vaccinaties perspectief: de geluiden dat rond de zomer iedereen die dat wil, kan zijn gevaccineerd, worden steeds sterker. De regering heeft eerste voorzichtige stappen gezet in de versoepeling van maatregelen. Samenleving en economie kunnen, ook voorzichtig, beginnen met herstel. Er zijn prognoses dat de Nederlandse economie, na een krimp in het eerste kwartaal als gevolg van de coronamaatregelen, snel aan vaart zal winnen. Maar ook groeit de kans dat de overheidssteun wordt afgebouwd, en dat de langere termijneffecten van de crisis meer zichtbaar en merkbaar worden.

1.1 Wat is er al gedaan

In september 2020 ontving de raad een informatienota Aanpak gevolgen van de coronacrisis ([2020/848465](#)) met een inventarisatie van mogelijke effecten die zich in Haarlem zouden kunnen voordoen en maatregelen die de gemeente kan nemen om de langere termijneffecten van de coronacrisis op de economie en de samenleving te beperken. Hiermee werd een eerste aanzet gegeven tot gedachtevorming over hoe Haarlem uit de crises wil komen.

In 2020 en de eerste helft van 2021 heeft de gemeente het nodige gedaan om de nood als gevolg van de coronacrisis te helpen lenigen. De gemeenteraad heeft aanvullende middelen beschikbaar gesteld voor een pakket aan steunmaatregelen, waaronder een noodfonds. De gemeentelijke dienstverlening aan ondernemers en inwoners richtte zich op snelle ondersteuning. Het Rijk heeft middelen beschikbaar gesteld voor extra aanbod voor kwetsbare jongeren in corona-tijd. Hiermee is snel een groot activiteitenaanbod neergezet door verschillende organisaties waaronder het jeugd- en jongerenwerk in Haarlem. In paragraaf 4 wordt nader ingegaan op wat de gemeente op diverse terreinen aan ondersteuning heeft geboden.

In de regio Kennemerland vindt sinds het begin van de coronacrisis afstemming plaats over toepassing, monitoring en handhaving van de landelijke coronamaatregelen. Richting herstelfase wordt deze samenwerking benut voor afstemming over aanpak van vraagstukken met het oog op herstel. Ook in de samenwerking binnen de Metropoolregio Amsterdam (MRA) vindt afstemming plaats over de uitvoering van economische steunpakketten, beschikbaarheid van openbaar vervoer en inrichting van de investeringsagenda met het oog op verwerving van fondsen van het Rijk en de Europese Unie (EU).

1.2 Nu bijdragen aan herstel

De bestrijding van de crisis in het afgelopen jaar is exemplarisch voor een veranderende taakopvatting van de overheid en visie op de verhouding tussen overheid en samenleving. Waar bij eerdere crises nog bezuinigd werd, gericht op het op orde houden van de overheidsfinanciën, is om de coronacrisis te bestrijden de tegenovergestelde strategie gekozen van investeringen en ondersteuning met ongekende, vooral financiële impulsen in de samenleving. De samenleving verwacht van de overheid op al haar niveaus dat zij poogt de effecten van de crisis waar mogelijk te minimaliseren. Het is ook de taak van de gemeente deze verwachtingen de komende tijd waar te maken. De gemeente is er voor al haar inwoners, van jong tot oud, van arm tot rijk, werkenden en niet-werkenden, van medewerker in loondienst tot (zelfstandig) ondernemer. Voor de periode van herstel zal verbinding, in de breedste zin van het woord, tussen verschillende groepen in de samenleving centraal staan, juist daar waar ondersteuning van de gemeente het verschil hierin kan maken.

Nieuwe maatregelen, waarbij nadrukkelijk de ruimte wordt gegeven aan bestaande of nieuwe ideeën, initiatieven en energie uit de stad, kunnen aansluiten op wat reeds aan ondersteuning is geboden en het herstel een verdere impuls geven. Partners in de stad worden betrokken bij het ontwerp en de invulling van de maatregelen.

De maatregelen moeten volgen op de noodmaatregelen uit 2020 en verlengingen daarvan in 2021. De nu voorliggende nota schetst de doelen en aandachtspunten van de bijdrage van de gemeente aan het herstel, en beschrijft een aantal mogelijke concrete maatregelen die op korte termijn een zichtbare en merkbare bijdrage moeten leveren aan het herstel in getroffen sectoren en bij specifieke doelgroepen.

Aangetekend moet worden dat de directe invloed van de gemeente op de Haarlemse samenleving en de Haarlemse economie begrensd is. Maar bij wat de gemeente wel kan doen wordt rekening gehouden met de verwachte veranderingen en wordt aangesloten bij de ambities van de gemeente uit het coalitieprogramma Duurzaam doen.

1.3 Ook oog voor de (middel)lange termijn

Het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP), het Centraal Planbureau (CPB) en het Planbureau voor de Leefomgeving adviseerden het demissionaire kabinet in februari 2021 in een gezamenlijk briefadvies [[Briefadvies Planbureaus voor herstelbeleid](#)] met het oog op een doorstart van de samenleving voor een spoedige start van een samenhangend herstelbeleid en dat te verbinden aan lange termijn doelen op het gebied van brede welvaart en belangrijke maatschappelijke opgaven. Geconstateerd wordt dat een aantal maatschappelijke opgaven die al bestonden voor de huidige pandemie aan urgentie heeft gewonnen, bijvoorbeeld de tweedeling op de arbeidsmarkt en leerachterstanden in het onderwijs.

Juist ook voor de gemeentelijke overheid betekenen deze adviezen een steun in de rug om naast de steunmaatregelen voor de acute nood ook oog te hebben voor de effecten van de crisis in de post-corona fase, voor het herstel na de coronacrisis, én voor de noodzaak in het beleid rekening te houden met de langere termijn gevolgen. Naast het treffen van steunmaatregelen betekent dit vooral ook maatwerk in samenwerking met het bedrijfsleven, maatschappelijke instellingen en inwoners, maar ook met de medeoverheden in de regio.

Door de lange duur van de crisis zijn transformaties in gang gezet. Bedrijven zetten sterk in op digitalisering om (nieuwe) producten en diensten te leveren en efficiency te behalen. Er verdwijnen

bedrijven, maar er zijn ook nieuwe bedrijven die hun kans grijpen. Digitaal leren en werken is, in ieder geval voor nu, het nieuwe normaal. Het onderwijs, profit- en non-profitorganisaties passen producten, dienstverlening en de manier van werken aan de huidige werkelijkheid aan. De vraagkant van de economie verandert met bijvoorbeeld minder vliegreizen, en meer lokale productie en diensten.

Positieve effecten van de coronacrisis, zoals minder files, meer tijd voor elkaar, bewustwording van de cruciale rol van vitale beroepen en overheden worden gekoesterd en wil men behouden. Niet alles zal in zijn geheel behouden blijven, omdat er ook genoeg nadelen aan kleven, vooral op sociaal vlak, maar een deel ervan zal zeker bestendig zijn. Tijdens de coronacrisis zijn veel initiatieven ontstaan die het waard zijn om op de langere termijn te behouden.

1.4 Betrokkenheid gemeenteraad

Het college betreft de gemeenteraad aan de voorkant bij zowel maatregelen voor de korte termijn als maatregelen voor de (middel)lange termijn door één of meerdere themabijeenkomsten te organiseren met een deskundig spreker die kan vooruitblikken. In deze bijeenkomst(en) kan de raad haar ideeën omtrent herstel meegeven voor verdere uitwerking.

1.5 Impact coronacrisis in beeld

In februari 2021 zijn de derde Regionale Corona Impact Monitor en de tweede Haarlemse Corona Impact Monitor gepubliceerd [[Onderzoeksrapporten - Gemeente Haarlem](#)]. In de monitors zijn cijfers over diverse beleidsvelden samengebracht, zoals de economie, sociaal-maatschappelijke gevolgen, het gebruik van de noodmaatregelen voor inkomensondersteuning en over de woningmarkt. De indicatoren zijn gelijk aan de tweede regionale en eerste Haarlemse monitor. De resultaten (gegevens, duiding en verwachtingen) zijn en worden waar mogelijk betrokken bij de verdere ondersteuning van het herstel na de coronacrisis.

1.6 Scenarioplanning en regionale aanpak

Scenario's worden beschreven waarmee wordt bepaald waar de gemeente vanuit haar rol en positie kan bijdragen aan ondersteuning van het herstel. Ook in regioverband wordt gezien waar de gemeenten in Zuid-Kennemerland en IJmond elkaar kunnen ondersteunen bij het treffen van passende maatregelen, waar goede voorbeelden kunnen worden uitgewisseld, of waar kan worden samengewerkt in het verwerven van (aanvullende) middelen voor het financieren van nieuwe beleid en maatregelen. De invulling van het herstelpakket van de gemeente zal nadrukkelijk in verband worden gebracht met dat wat buurgemeenten, de Metropoolregio Amsterdam, de provincie en het Rijk financieel en inhoudelijk in stelling brengen.

2. Impact op Haarlem

In de nota Aanpak gevolgen van de coronacrisis uit september 2020 werd een overzicht gegeven van effecten van de crisis die zich voordoen of zouden kunnen voordoen in Haarlem, in de rubrieken Economie en werk, Sociaal maatschappelijk en Fysiek. In deze paragraaf wordt kort geschetst wat we nu zien, onder andere op basis van de Haarlemse en Regionale Corona Impact Monitors (Onderzoek naar gevolgen corona voor Haarlem en regio - Gemeente Haarlem), de inwonerspeiling en de ondernemerspeiling.

1.1 Economie, werk en fysiek

Over het algemeen is de verwachting dat de economische- en inkomenseffecten voor veel mensen pas echt zichtbaar en merkbaar worden zodra de noodsteun wegvalt. Door de landelijke en gemeentelijke steun is de economische klap enigszins verlicht. Op dit moment is de werkloosheid lager dan eerder verwacht, maar het CPB verwacht dat deze op termijn zal oplopen, wat naar verwachting ook zal leiden tot inkomensverlies en schulden.

Cultuur, horeca, detailhandel, reisbranche, evenementen en dienstverlening zijn sterk geraakt. Zelfstandig ondernemers en MKB bedrijven hebben het moeilijk. Jongeren zijn economisch sterk geraakt omdat juist hun (flexibele) banen weg zijn gevallen. Zelfstandig ondernemers teren in op hun vermogen. Economen waarschuwen voor onderwijsachterstanden op alle niveaus, wat doorwerking zal hebben in de economie de komende jaren.

De openbare ruimte, het groen en de recreatiegebieden zijn tijdens de coronacrisis veel intensiever gebruikt. Vervoersbewegingen met de auto zijn veranderd, en ook in het openbaar vervoer zijn de gevolgen merkbaar. De binnenstad is door de sluiting c.q. beperkte openstelling van winkels en horeca minder aantrekkelijk geworden. Er heeft noodgedwongen een beweging naar meer digitaal inkopen plaatsgevonden (zowel in detailhandel als horeca), waarbij het de vraag is in hoeverre de klant terugkeert naar 'fysiek'. Toename van leegstand in de binnenstad is een mogelijk effect op de (middel)lange termijn.

1.2 Sociaal maatschappelijk

De coronacrisis zorgt voor een gezondheids crisis en een sociale crisis. Kwetsbare groepen (jeugd, ouderen, maar ook hele gezinnen) hebben het zwaar. Er is meer eenzaamheid en participatiemogelijkheden zijn beperkt. Het coronavirus zelf én de beperkende maatregelen om met elkaar in contact te blijven hebben enorme impact op de Haarlemse bevolking. De mogelijkheden om met elkaar in contact te zijn namen af, net als de mogelijkheid om te sporten en deel te nemen aan georganiseerde activiteiten. Uit de Coronapeiling Jeugd blijkt dat 29% van de leerlingen een matig of hoog risico op eenzaamheid heeft en 33% depressieve klachten. Uit een vergelijking met de Gezondheidsmonitor Jeugd najaar 2019 blijkt dat het risico op eenzaamheid is verdubbeld en het aantal leerlingen met depressieve klachten bijna anderhalf keer zo hoog is. Bij bestaande kwetsbare groepen (lager opgeleide mensen, jongeren, ouderen en mensen met onderliggende gezondheidsproblemen) zijn signalen dat de problemen daar sneller stapelen en extra ingrijpend zijn. Het gaat dan niet alleen om de directe gevolgen, maar juist ook om de indirecte, toekomstige gevolgen. Daarnaast zijn nieuwe kwetsbare groepen ontstaan: zelfstandig ondernemers, en mensen met chronische coronaklachten. Zowel op korte als lange termijn is aandacht nodig voor de gezondheidsgevolgen van het coronavirus zelf. Bestaande verschillen in onderwijskansen zijn vergroot. Het is aannemelijk dat het uit- of afstellen van reguliere zorg

vanwege de hoge druk op de gezondheidszorg tot gevolg heeft dat meer mensen (ernstigere) gezondheidsproblemen krijgen.

Er is ook sprake van een verscherping in de samenleving van het debat over de aanpak van de crisis door de overheid, waarbij het draagvlak voor maatregelen, het vertrouwen in de overheid en politici/bestuurders voor groepen mensen niet meer vanzelfsprekend is of sterk is verminderd.

3. Ondersteunen van herstel

De gemeente heeft in vrijwel haar hele takenpakket te maken met de coronacrisis. Naast de acute taken als crisisbestrijding, gaat het ook om lokale ondersteuning en zorg, de lokale economie, en om afspraken met regionale partners en het Rijk. In deze paragraaf wordt beschreven hoe de gemeente met een pakket aan maatregelen op korte termijn vanuit drie inhoudelijke invalshoeken wil ondersteunen bij het herstel in de nafase van en na de coronacrisis en daarin voor de genoemde doelgroepen en sectoren het wezenlijk verschil wil maken.

De invulling van dit herstelpakket wordt de komende periode verder uitgewerkt, met het oog op het bevorderen van het herstel op de korte termijn (2021-2022), en voorbereiding van mogelijk aanvullende maatregelen op de (middel)lange termijn (2022 en verder). Per inhoudelijke invalshoek worden in deze paragraaf beschreven wat de gemeente reeds doet met bestaande middelen, en worden voorbeelden van mogelijke aanvullende maatregelen benoemd. In de uitwerking van het herstelpakket in de komende periode zal op basis van een nadere analyse van behoeften in de stad en een beoordeling van de mogelijkheden binnen de reeds beschikbare middelen (van het Rijk of anderszins) bepaald worden waar dekking uit het herstelplan (of dekking uit onderliggend budget) een aanvulling kan zijn.

De geschetste maatregelen zullen goed moeten aansluiten bij dat wat reeds aan ondersteuning vanuit de crisisfase is en wordt geboden. Een eerste set aan maatregelen ('laaghangend fruit') zal op korte termijn (2021-2022) uitgevoerd worden. Binnen de gemeentelijke organisatie wordt een tijdelijke programmastructuur gebouwd, waarbij per inhoudelijke invalshoek een coördinator verantwoordelijk wordt voor inventarisatie, organisatie, uitwerking en implementatie van de geschetste maatregelen op korte termijn, inclusief inzet van het netwerk van partners en stakeholders in de stad. Het coördinatie- en adviesteam Corona (CAT) coördineert de samenhang en bewaakt het evenwicht tussen de verschillende invalshoeken en het beschikbare budget.

Om de korte termijnmaatregelen mogelijk te maken en ideeën over herstel uit de stad op te halen wordt via de kadernota voorgesteld om voor de jaren 2021 en 2022 € 500.000 per jaar vrij te maken als dekking (zie verder paragraaf 4. Financiering). Maatregelen op basis van het voorgestelde budget voor 2021 en 2022 zullen aanvullend zijn op datgene wat op basis van middelen van het Rijk of anderszins al mogelijk wordt gemaakt.

3.1 Ruimte voor energie en initiatief uit de stad

Naast de formulering en effectuering van gemeentelijke maatregelen zoals in de paragrafen 3.2. en 3.3. als voorbeelden geschetst, wil de gemeente de komende periode energie en ideeën van inwoners, ondernemers en het maatschappelijk middenveld de ruimte geven, om zo de Haarlemse gemeenschap weer op te bouwen vanuit de kracht van de bewoners zelf. Met een op korte termijn te ontwikkelen instrument wil de gemeente de ontmoeting stimuleren, bijdragen aan het herstel van diverse sectoren, aan het aantrekkelijker maken van de stad en aan het behoud van het goede uit de coronacrisis. De ideeën en energie uit de stad blijven van de indieners zelf, de gemeente faciliteert.

Ruimte wordt geboden aan het omzetten van energie en ideeën in concrete acties (kleinschalige en eenmalige initiatieven), waarvoor vanuit de gemeente een gemaximeerd budget beschikbaar is. De komende periode wordt het instrument uitgewerkt en ingezet. De intentie is dat op een

toegankelijke manier (onder andere via social media) ideeën worden opgehaald en indien ze voldoen aan de gestelde voorwaarden, snel kunnen worden gehonoreerd en uitgevoerd, zoals nu ook gebeurt via Bestuur op Maat. De initiatieven die op deze wijze mogelijk worden gemaakt, geven ook goed weer wat naar aanleiding van de coronacrisis leeft in de stad en waar behoefte aan is. Trends die hieruit op te halen zijn kunnen van meerwaarde zijn voor de (middel)lange termijn aanpak.

3.2 Iedereen doet (weer) mee

Doel

Een aantal doelstellingen die de gemeente heeft om haar kwetsbaardere inwoners te ondersteunen ten tijde van de coronacrisis kon door het virus zelf én beperkende maatregelen niet worden gerealiseerd. Met de tijdens de coronacrisis beschikbaar gestelde rijksmiddelen wordt in het lopende jaar een eerste stap richting herstel gemaakt en ingezet op bestrijding van eenzaamheid, bevorderen van een gezonde leefstijl en het ondersteunen van kwetsbare inwoners. Het herstelpakket vanuit de gemeente kan ondersteunend zijn daar waar de nood het hoogst is, en een impuls geven aan lopende inzet en activiteiten die kunnen bijdragen aan een goede overgang van herstelfase naar reguliere beleidsinzet en ondersteuning op de langere termijn. Met verschillende partners uit de sociale basis, in de wijken en met zelforganisaties zijn en worden voorstellen ontwikkeld om inwoners te ondersteunen en het herstel van de geleden schade bij de getroffen doelgroepen te bevorderen. Participatie en ontmoeting zal worden ondersteund, met het oog op het tegengaan van eenzaamheid en sociale isolatie. Nadrukkelijk wordt ook gekeken naar kruisbestuiving: daar waar mensen meer bewegen en een gezonde leefstijl hebben, zijn ook meer mogelijkheden om anderen te ontmoeten.

In de afgelopen periode heeft het vertrouwen in de overheid schade opgelopen, door verschillen in de sociale en economische impact van de crisis op verschillende groepen en door verschillen in de visie op het doel en de aanpak van de crisis. Inzet en ondersteuning gericht op de tijdens de crisis

opgelopen of vergrote achterstanden en sociaal-maatschappelijke problemen moet helpen het vertrouwen te versterken, in aanvulling op bestaand beleid gericht op het tegengaan van de tweedeling. Specifieke aandacht zal gaan naar de wijken waar de problematiek groot is en het verbeteren minder vanzelfsprekend zal zijn. Welzijnswerkers, vrijwilligers, en kwetsbare doelgroepen als jongeren en ouderen krijgen een (extra) steuntje in de rug, en ondersteuning is gericht op de sectoren welzijn, sport, cultuur en onderwijs.

In de communicatiemiddelen van de gemeente Haarlem wordt zichtbaar gemaakt welke resultaten worden behaald met de ondersteunende acties. Ook om anderen te inspireren met de succesverhalen of met de leerpunten die uit (pilot)projecten naar voren komen.

Lopende inzet en ondersteuning

Het Rijk heeft in 2020 middelen beschikbaar gesteld voor extra aanbod voor kwetsbare jongeren in corona-tijd. Over het hiermee ontwikkelde activiteiten aanbod ontving de raad in maart jl. de Raadsinformatiebrief Jongeren in coronatijd ([2021/169956](#)). In december 2020 maakte het kabinet budget vrij voor perspectief voor jeugd en jongeren in coronatijd. Met dit Jeugdpakket wil het kabinet een impuls geven aan gemeenten om samen met jongeren, lokale organisaties en de evenementensector kleinschalige activiteiten te programmeren op het gebied van cultuur, sport en andere zinvolle vrijetijdsbesteding. Momenteel wordt door de gemeente met hulp van deze extra middelen gewerkt aan een intensivering van het activiteiten aanbod voor jongeren. Een tweede raadsinformatiebrief over de stand van zaken volgt in het tweede kwartaal van 2021.

Om jongeren uit bepaalde risicogroepen te benaderen en te bereiken wordt de huidige extra inzet van jongerenwerk uit het Jeugdpakket verlengd tot eind 2021. Het kinder- en jongerenwerk speelt ook een signalerende rol op het gebied van psychische problemen of huiselijk geweld. Daarnaast wordt ter ondersteuning van jongeren en onderwijs ingezet op de cofinanciering van interventies met als doel om leerachterstanden te verminderen.

Verder is er extra aandacht voor de langere termijn gevolgen voor kwetsbaren. De aandacht is gericht op het in beeld houden van de kwetsbaren in de samenleving, op de psychische effecten (sociale én emotionele eenzaamheid), en op de toename van gezondheidsverschillen. De coronacrisis heeft tot gevolg gehad dat kwetsbare inwoners nog meer moeite hebben om aansluiting te vinden bij hun buurtgenoten of bij activiteiten. Maatschappelijke activiteiten en ontmoetingsplekken zijn (deels) gesloten. Projecten die zijn opgestart zorgen ervoor dat kwetsbare inwoners meer aandacht krijgen, worden geactiveerd en waar nodig extra ondersteund. Met name bewonersinitiatieven en zelforganisaties krijgen aandacht.

De gemeente ziet als gevolg van de coronacrisis een toename in het gebruik van de Maatschappelijke Opvang-plekken per persoon. Voorheen maakten vaak meerdere mensen tegelijkertijd gebruik van dezelfde plek, op dit moment zien we dat cliënten frequenter gebruik maken van de plekken, waardoor er in totaal meer plekken nodig zijn. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat door de coronamaatregelen mensen vaak minder lang of minder makkelijk in het eigen netwerk kunnen verblijven. Ook hebben de coronamaatregelen invloed gehad op de uitstroom uit de voorzieningen voor maatschappelijke opvang. Er zijn door het Rijk extra middelen toegevoegd aan de decentralisatie-uitkering Maatschappelijke opvang met het doel deze mensen zo snel mogelijk van een woonplek (met begeleiding) te voorzien.

Medio februari 2021 heeft het kabinet extra budget beschikbaar gesteld voor een maatschappelijk steunpakket gericht op sociaal en mentaal welzijn en leefstijl. Het pakket richt zich specifiek op jongeren en kwetsbare groepen zoals mensen met een beperking of psychische problematiek en eenzame ouderen. De bestaande problematiek rondom beweeggedrag, leefstijl en mentale gezondheid is door de coronacrisis verergerd en wachtlijsten bij bijvoorbeeld GGZ-instellingen zijn

toegenomen. Activiteiten die bijdragen aan een gezonde/actieve leefstijl bevorderen op verschillende vlakken zowel herstel als ook preventie van nadelige effecten.

Het activeren van inwoners en specifiek jeugd en (kwetsbare) ouderen ten aanzien van beweging en sport vindt tijdens de coronacrisis plaats vanuit het reguliere beleid en de daarvoor beschikbare middelen. De verwachting is dat met het weer mogelijk worden van binnen- en buitensport de behoefte aan ondersteuning groter zal worden, bijvoorbeeld omdat leden zijn afgehaakt en niet vanzelfsprekend weer terugkomen.

Voor het helpen wegwerken van de achterstanden in het onderwijs als gevolg van de coronacrisis ontvangen de onderwijsinstellingen rechtstreeks middelen van het Rijk. De gemeente ontvangt in dit kader een kleine bijdrage om samenhang aan te brengen in de besteding van deze middelen. Verder richt de gemeente zich net als andere jaren samen met de schoolbesturen op de organisatie van een Zomerschool in Haarlem, waar dit jaar net als in 2020 meer leerlingen aan kunnen deelnemen dan in eerdere jaren. Ook wordt door het Jeugdeducatiefonds en de schoolbesturen een sociaal/maatschappelijk zomerprogramma aangeboden in Schalkwijk/Oost, gericht op alle kinderen in Haarlem tussen de 6 en 18 jaar (Summer '21).

De verwachting is dat de scholen met name aanvullende ondersteuning nodig zullen hebben bij de aanpak van vraagstukken als kansenongelijkheid en leerachterstanden als gevolg van de crisis op de middellange en lange termijn.

Mogelijke maatregelen

Vanuit de door het Rijk beschikbaar gestelde middelen en/of gebruikmakend van de aanvullende middelen uit het herstellepakket kan aan de hierna volgende maatregelen gedacht worden.

3.2.1 Eenzaamheid

- Herstelplan vrijwilligerswerk Haarlem: gerichte actie om 60-plussers na vaccinatie zo spoedig mogelijk weer aan vrijwilligerswerk te helpen;
- Eropuit voor kwetsbare ouderen: organiseren van wekelijks (coronaproof) uitje in aanvulling op dagbestedingsprogramma van zorgorganisaties;
- Zomeractiviteiten voor kwetsbare ouderen: diverse activiteiten door en voor alleenstaande thuiswonende ouderen;
- Haarlemse aanpak eenzaamheid (door)ontwikkelen: aanbieden activiteiten (thuis en op locatie) en ondersteuning ontwikkeling competenties (o.m. digitaal sterker worden) om weer aansluiting bij anderen te vinden;
- Doorstart soepbus: in contact komen met lastig bereikbare doelgroepen;
- Uitbreiding lief- en leedstraten, inrichten keuken voor de buurt, uitbreiden buurtmaaltijd: burens op informele manier in verbinding met elkaar laten komen;
- Herstart Hartwens: signaleren en bespreekbaar maken van eenzaamheid na life event;
- Uitdelen troosttas na overlijden dierbare: informatie bieden over activiteiten om anderen te blijven ontmoeten.

3.2.2 Ondersteuning kwetsbare inwoners

- Herstelprogramma Nieuwe Kansen: herstel van kansenongelijkheid op verschillende terreinen: mentale en fysieke gezondheid, laaggeletterdheid en leerachterstanden, huiselijk geweld, armoede en financiële achterstand en discriminatie en ongelijkheid;
- Maatjes maken het verschil: wervingscampagne gericht op professioneel profiel maatjes;
- Een plek voor kwetsbare volwassenen (GGZ): kwetsbare inwoners uit hun isolatie halen en mee laten doen;

- Vergroten psychische weerbaarheid onder scholieren: pilot op vier scholen om psychische problemen bespreekbaar te maken;
- Sociale impuls voor statushouders: huisbezoeken, taalcafé, huiswerkbegeleiding en ontmoeting voor statushouders;
- Buurtcampings: vakantie mogelijk maken voor minima;
- Plaatsing van rolstoelvriendelijke picknickbanken ('hufferproof', duurzaam, onderhoudsarm en mogelijk lokaal gefabriceerd) in parken met oog op bevorderen ontmoeting voor rolstoelgebruikers;
- De Reistafel: reizende eetclub voor jongvolwassenen.

3.2.3 Gezonde leefstijl

- Kwiek beweegroutes: gericht op het vergroten van vitaliteit, gezondheid en fitheid van volwassenen en ouderen;
- Buitenspeelmaand: het organiseren van vier buitenspeelmiddagen om sporten en beweging door jongeren te bevorderen.

3.2.4 Sport

Richting de fase van herstel zullen de behoeften van de sportverenigingen in Haarlem ten aanzien van de ondersteuning bij het weer opstarten van sportactiviteiten gepeild worden. Samen met SportSupport zal dit aanbod ontwikkeld worden. De verwachting is dat de behoefte aan ondersteuning groot is, welke niet zomaar uit regulier beleid opgevangen kan worden, aangezien dat ook voortgezet moet worden.

Te denken valt aan onder meer de volgende maatregelen als mogelijke impuls vanuit het herstelpakket:

- Verenigingen ondersteunen bij het organiseren van (innovatief) aanbod – met behulp van een buurtsportcoach – binnen de bestaande coronamaatregelen en veranderingen daarbinnen richting de fase van versoepelingen.
- Door middel van clubkadercoaching verenigingen helpen te werken aan een positief sportklimaat zodra binnen- en buitensport weer open mag, met het oog op het behouden en opnieuw aantrekken van vrijwilligers en trainers.
- Zodra het weer kan zal met name de jeugd tot 12 jaar en de kwetsbare volwassen gestimuleerd moeten worden om weer en meer te gaan bewegen. Naast de reguliere programma's sportstimulering kan hier extra op ingezet worden. Hierbij valt ook te denken aan inzet op de Gecombineerde Leefstijl Interventie (GLI) als overbrugging naar het reguliere sport- en beweegaanbod.
- Als gevolg van de coronacrisis zijn mensen veel meer buiten gaan sporten en bewegen. De openbare ruimte speelt een belangrijke rol bij het weer activeren van mensen en creëren van ontmoetingen. Gedacht kan worden aan het bevorderen van ommetjes en faciliteren van hardlooproutes in de wijk of buurt, het mogelijk maken of opknappen van 'playgrounds', basketbalcourts en beweegtuinten, zowel voor jongeren als ouderen, en het ondersteunen van de totstandkoming van open sportparken (het fysiek én sociaal toegankelijk maken van sportcomplexen). Zie ook onder 'Gezonde leefstijl'.

3.3 Haarlem weer open en aantrekkelijk

Doel

De gemeente wil bijdragen aan het behoud van Haarlem als aantrekkelijke stad voor inwoners,

ondernemers, bezoekers en werkenden. Inzet van deze invalshoek is gericht op ondersteuning van ondernemers in de sectoren horeca en detailhandel, maar ook op de ondernemers in de cultuursector, de sportsector en de evenementen- en toeristenbranche. Activiteiten in deze sectoren zijn erop gericht om mensen mee te laten doen (paragraaf 3.1), maar dit wordt gedaan door ondernemingen die eveneens hard geraakt zijn door de crisis en daarbij ondersteund moeten worden.

Maatregelen vanuit deze invalshoek worden samen met de partners in de stad (BIZ, CMG) ontwikkeld of initiatieven van deze partners worden ondersteund, en zijn gericht op het voorkomen van omvallen van ondernemingen en het verduurzamen van de lokale economie. Mogelijk kan ook leegstand worden teruggedrongen.

Daarnaast is het doel Haarlemmers die hun baan dreigen te verliezen te ondersteunen in het zo snel mogelijk doorgeleiden naar nieuw werk. In dit kader wordt vanuit landelijke herstellmiddelen een Regionaal Mobiliteitsteam ingericht. Ook richt de inzet van de gemeente zich op ondernemers die qua noodsteun tussen wal en schip dreigen te geraken.

Ondernemers in de cultuur-, evenementen- en toeristenbranche worden ondersteund door het bevorderen en ruimte geven aan activiteiten in die sectoren zodra de coronamaatregelen versoepeld worden. Samen met horecaondernemers zal worden gewerkt aan het geven van een impuls aan een gastvrij en gastronomisch Haarlem.

De gemeente is dienstverlenend aan alle partijen die Haarlem weer succesvol open laten gaan. Zij staan hiervoor aan de lat en de gemeente helpt hen zoveel mogelijk met de communicatie. De rol van Haarlem Marketing is hierin van groot belang.

Lopende inzet en ondersteuning

Vanuit het Actieplan Horeca en Detailhandel 2020-2022 ([2020/663830](#)) wordt reeds een flink aantal acties uitgevoerd die tot doel hebben de gevolgen van de coronacrisis te beperken en er voor te zorgen dat winkelgebieden ook na de coronacrisis aantrekkelijk zijn. Extra budget is vanuit de Reserve Steunmaatregelen Corona 2021 vrijgemaakt om een aantal zichtbare en concrete acties versneld te kunnen uitvoeren.

In de evenementensector heeft veel het afgelopen jaar stil gelegen of is uitgesteld. Zodra evenementen weer worden toegestaan, zal een grote behoefte zijn aan (kleinschalig) samenzijn en ontmoeting. Tegelijkertijd is een belangrijke focus van de gemeente het overleiden van de bestaande (grote) evenementen, mogelijk gemaakt vanuit het evenementenbudget en deels vanuit het gemeentelijk noodfonds.

Vanuit het noodsteunpakket heeft de gemeente de culturele sector ondersteund met het oog op het behoud van de culturele basisinfrastructuur. Het noodfonds richt zich op gesubsidieerde instellingen en niet-gesubsidieerde huurders van gemeentelijk vastgoed, inclusief kunstenaars in gemeentelijke ateliers. Daarnaast wordt bekeken of met inzet van het provinciaal herstelplan (gericht op duurzaamheid en cultuur) gezamenlijke initiatieven kunnen worden ontplooid. Zo wordt in juni 2021 de 'De Groene Menukaart voor Musea en Podiumkunsten' voor musea en podiumkunsten gelanceerd, mogelijk te verbreden met bibliotheken. Vanuit de regeling van het Rijk voor extra activiteiten voor jongeren zijn ook culturele activiteiten voor jongeren gefinancierd, zoals aanbod in het Patronaat, de Stookkamer, de Stadsschouwburg en de Philharmonie.

Op het terrein van werk en inkomen wordt ingezet op diverse maatregelen en acties om werkenden, werkzoekenden en zelfstandig ondernemers te ondersteunen bij werk, bij re-integratie en bij inkomen. Ook zet de gemeente volop in op uitvoering van de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo).

Extra middelen zijn gereserveerd voor re-integratie van mensen in de bijstand, aangezien verwacht wordt dat re-integratie na de coronacrisis nog moeilijker gaat worden.

Vanuit het Rijk is het beschikbare budget voor de TONK (Tijdelijke Ondersteuning voor Noodzakelijke Kosten) verhoogd en daarmee kunnen huishoudens extra worden ondersteund in het voldoen van noodzakelijke kosten. Gelet op de voorziene toename van de armoede- en schuldenproblematiek heeft het Rijk voor 2021 extra middelen beschikbaar gesteld voor gemeentelijk schuldenbeleid. Deze middelen worden op verschillende fronten ingezet ter bevordering van maatwerk en integraliteit van de dienstverlening. Specifieke aandacht is er voor jongvolwassenen met beginnende zorgschulden. Voor het groeiende aantal jongeren met problematische schulden is voorzien in de inkoop van trajectbegeleiding (NewFuture).

Vanwege de ingrijpende wijzigingen op de arbeidsmarkt en het belang om gerichte maatregelen en acties zoveel als mogelijk in samenwerking met de arbeidsmarktregio uit te voeren, heeft Haarlem met zes andere gemeenten, het UVW, werkgevers- en werknemersorganisaties en onderwijspartijen in de arbeidsmarktregio Zuid-Kennemerland en IJmond invulling gegeven aan een regionale aanpak arbeidsmarkt (doe-agenda) 2020-2022. In aanvulling op de regionale aanpak zet de gemeente lokaal in op extra acties en maatregelen (Haarlems addendum Doe-agenda Arbeidsmarkt). De gemeente is per 1 januari 2021 aanspreekpunt voor ondernemers met hulpvragen op het gebied van heroriëntatie, zoals vragen over heroriëntatie binnen hun eigen onderneming, naar ander werk, omscholing of beëindiging van de onderneming en acute schuldenproblematiek. Op dit moment kunnen ondernemers met een hulpvraag terecht bij de gemeente en wordt maatwerk geboden. Een Regionaal Mobiliteitsteam wordt opgezet, gericht op crisisdienstverlening op het gebied van toeleiding naar werk/om- en bijscholing na (dreiging van) verlies van werk vanwege corona. Ook worden regionale middelen ingezet ter bestrijding van jeugdwerkloosheid, en is er blijvende aandacht voor kwetsbare groepen vanuit bijvoorbeeld de banenafpraak of beschut werk.

Mogelijke maatregelen

3.3.1 Detailhandel, horeca, bedrijfsleven

Aanvullend op de zichtbare en concrete acties vanuit het Actieplan Horeca en Detailhandel 2020-2022 zou aan de volgende maatregelen gedacht kunnen worden:

- Verkenning naar de mogelijkheden om met de initiatiefnemers van de MKB hub in de Koepel (eind 2021 te openen) extra dienstverlening richting ondernemers aan te bieden (bijvoorbeeld talentontwikkeling, circulariteit, internationalisering) met oog op noodzakelijke transformatie van het MKB;
- In overleg met de betrokken belangenverenigingen (zoals voor het centrum de partijen verenigd in de CMG) korte- en langere termijnafspraken maken over maatregelen die bijdragen aan het herstel van de detailhandel: initiatieven die in coronatijd zijn ontstaan om de lokale verkoop (al dan niet digitaal) te bevorderen, worden ondersteund in doorontwikkeling en professionalisering (bijvoorbeeld Haarlemsewinkels.nl);
- Ter stimulering van het fietsparkeren in de overdekte fietsstallingen kunnen krasloten worden verstrekt bij het parkeren van een fiets, waarmee bezoekers kans maken op een tweede, gratis drankje in deelnemende horeca na aankoop van een eerste consumptie;
- Bedrijvigheid in Schalkwijk kan worden gestimuleerd, mede met oog op ondersteuning startende ondernemers en jonge cultuurmakers, door bijvoorbeeld het tijdelijk verhuren van ruimtes in leegstaande kantoorpanden voorafgaand aan start sloop- en bouwwerkzaamheden;
- Duurzame terrasverwarming horecaondernemingen: een mogelijk vervolg van het initiatief tot subsidiëring van de aanschaf van warmtekussens, als duurzaam alternatief voor terrasverwarmers mede met oog op de transitie naar een meer duurzame bedrijfsvoering;
- Op de (middel)lange termijn wordt bezien hoe via het netwerk van de MRA toegang kan worden verkregen tot diverse investeringsfondsen.

3.3.2 Evenementen

Gericht op het weer mogelijk maken van ondernemen in de evenementen- en vrijetijdssector, zou aan de volgende maatregelen gedacht kunnen worden:

- Een laagdrempelige meldings-/vergunningenprocedure vanwege het verwachte grote aantal kleinschalige evenementen. Vanuit het belang initiatiefnemers en organisatoren snel en efficiënt te kunnen helpen, is extra capaciteit nodig in de vorm van een coördinator kleinschalige initiatieven en evenementen;
- Inzet op (financiële) ondersteuning van evenementen en festivals op het gebied van aanvullende corona- en veiligheidsmaatregelen;
- Ontwikkeling van 'placemaking' Oostpoort (De Waarde): (tijdelijke) hub van creatieve bedrijven en ambachten, evenementen en horeca; ondersteuning van de ontwikkeling van een tijdelijke locatie voor kleinschalige evenementen met vaste voorzieningen.

3.3.3 Toerisme, Haarlem Marketing

- Untourism Haarlem: onder de aandacht brengen van minder bekende kanten van Haarlem, voor inwoners én bezoekers van Haarlem, met oog op drukte verspreiden en 'uitwaaiëren' over de stad, ook als extra ondersteuning van ondernemers (horeca, detailhandel, culturele instellingen) buiten de binnenstad;
- In navolging van de subsidie voor de campagne Duurzaam Herstel Bestemming Haarlem in 2020/2021 extra budget voor Haarlem Marketing ter versterking van het aantrekken van (zakelijk) bezoek in 2021/2022.

3.3.4 Cultuur

In de culturele sector is ter overbrugging van de huidige periode behoefte aan maatregelen die cultuur mogelijk maken binnen de geldende beperkingen. Daarnaast zal de inzet gericht zijn op duurzame ondersteuningsmaatregelen op de (middel)lange termijn, met het oog op de toekomst.

Individuele cultuurmakers die geen gemeentelijk atelier huren hebben geen gebruik kunnen maken van het noodfonds en hebben behoefte aan steunmaatregelen. Ook kleinere instellingen (professioneel en amateur, gesubsidieerd en niet-gesubsidieerd) hebben behoefte aan (financiële) ondersteuning. Zoals gezegd zijn huurder van gemeentelijk vastgoed vanuit het noodfonds ondersteund (kwijschelding huur), maar de vraag om (financiële) ondersteuning blijft groot en is zeer divers.

Verschillende mogelijkheden voor ondersteuning worden verkend, waaronder de opening van een 'snelloket' waar ondersteuning op maat aangevraagd kan worden en gericht en snel invulling kan worden gegeven aan de specifieke behoefte van een maker of instelling.

Binnen deze regeling zou speciale aandacht moeten zijn voor de Haarlemse nachtcultuur, voor het boeken van dj's, makers en kunstenaars zodra het weer kan. Op dit moment worden in dit kader ook (locatie)mogelijkheden voor een 24uurs-vergunning onderzocht. Culturele instellingen zijn richting de fase van versoepeling geholpen met een campagne om het bezoek aan de stad weer te stimuleren. Haarlem Marketing treft hiervoor reeds voorbereidingen. En tot slot kan genoemd worden dat vanuit de kleinere instellingen en vanuit de wijken behoefte bestaat aan extra PR, wat mogelijk kan bijdragen aan de noodzakelijke spreiding van bezoekers.

3.3.5 Werk en inkomen

Met de regionale aanpak en het lokaal addendum Doe-agenda Arbeidsmarkt is de dienstverlening naar aanleiding van de coronacrisis al flink uitgebreid. Hoewel we naar verwachting een grote groep bereiken met dit aanbod, is de verwachting dat de grote klap als gevolg van de coronacrisis volgt zodra de tijdelijke (landelijke) steunmaatregelen aflopen, en kan het na-ijleffect groot zijn. Trajecten naar werk in loondienst voor zelfstandig ondernemers vallen onder de landelijke steunmaatregelen. Daarnaast kan de gemeente extra ondersteuningsaanbod voor zelfstandig ondernemers ontwikkelen, gericht op behoud/voortzetting van het ondernemerschap. Dit aanbod kan zich richten op zowel MKB-bedrijven als zelfstandige ondernemers, bijvoorbeeld op mogelijke herijking van businessmodellen of het verschuiven van de focus (heroriëntatie) als zelfstandige op een andere sector, onder andere in combinatie met om- en bijscholing. Momenteel wordt hiervoor gebruik gemaakt van landelijk tijdelijk gratis aanbod. Naar verwachting zal de gemeente deze trajecten echter op termijn moeten inkopen

3.4 Vasthouden positieve impact: hybride werken

Doel

De coronacrisis heeft naast de vele negatieve effecten op de samenleving ook geleid tot veranderingen in de samenleving die deels blijvend zullen zijn en door velen juist ook als positief worden ervaren. Vanuit deze invalshoek kan de gemeente als werkgever een blijvende verandering stimuleren en beleidsmatige consequenties daarvan in kaart brengen. Concepten als hybride werken, digitale participatie en een ontwikkeling als het ruimte geven aan meer thuiswerken worden gekoppeld aan ideevorming binnen de gemeente over een nieuwe visie op werken. De gemeente vervult hier een voorbeeldrol als werkgever, maar kan ook stimuleren, faciliteren, participeren en regisseren in gesprekken met andere werkgevers en onderwijsinstellingen, onder andere over het bevorderen van slimme en duurzame mobiliteit.

De gemeente als werkgever neemt deze opdracht in haar communicatie naar de werknemers en samenwerkingspartners mee. Goede voorbeelden worden gedeeld via de interne communicatiemiddelen en waar passend met HR-professionals en andere werkgevers.

Lopende inzet en mogelijke maatregelen

De in ontwikkeling zijnde nieuwe visie op werken wordt verder uitgewerkt en gekoppeld aan de inzichten en ervaringen die de coronacrisis heeft opgeleverd. Daarbij wordt ook gebruik gemaakt van landelijke adviezen en initiatieven, waaronder het aan de SER gevraagde advies over de toekomst van hybride werken, dat in juli 2021 wordt verwacht. Lopende trajecten gericht op het mijden van de spits en het spreiden van gebruikmaking van het openbaar vervoer krijgen een nieuwe impuls. Met partners in de regio (publiek en privaat) wordt ingezet op het benutten van investeringsfondsen gericht op economie (Metropoolregio Amsterdam), arbeidsmarkt (Kennemerland) en openbaar vervoer (Vervoersregio Amsterdam en provincie Noord-Holland). Concrete acties worden voorzien op zowel korte termijn (uitrol hybride werken binnen Haarlem, verbinding aan initiatieven gericht op het mijden van de spits en het spreiden van gebruikmaking van het openbaar vervoer) als (middel)lange termijn (regionale regierol en inzet op investeringsfondsen).

4. Financiering en monitoring

4.1 Financiering

De gemeente is voor het grootste deel van haar inkomsten afhankelijk van de uitkeringen van het Rijk. Tijdens de coronacrisis heeft het Rijk middels verschillende regelingen (soms uitgevoerd door de gemeenten) en doeluitkeringen bijgedragen aan het (deels) opvangen van de negatieve effecten van de crisis. Deze regelingen waren gericht op de korte termijn, het lopende begrotingsjaar (2020 of 2021) en zijn door het college gebruikt als gedeeltelijke dekking voor de noodsteunmaatregelen. Deze regelingen bieden geen dekking voor mogelijke maatregelen vanaf 2022.

Om voor de korte termijn maatregelen mogelijk te maken en ideeën uit de stad op te halen wordt via de kadernota voorgesteld om voor de jaren 2021 en 2022 € 500.000 per jaar vrij te maken als dekking. Bij de Programmabegroting 2022-2026 zal er opnieuw afgewogen worden of er middelen vrijgemaakt moeten worden gericht op het herstel op de lange(re) termijn. In de kadernota is hiervoor een PM-post opgenomen vanaf 2022.

Het Rijk heeft inmiddels ook oog voor langere termijngevolgen en de rol van de gemeente in het beperken daarvan. In een kamerbrief van 12 februari jl. ([Steunpakket sociaal en mentaal welzijn en leefstijl | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)) is bijvoorbeeld een steunpakket sociaal en mentaal welzijn en levensstijl aangekondigd waarin behalve het dempen van korte termijn impact ook aandacht is voor het voorkomen van structurele schade op maatschappelijk vlak. Daarnaast heeft het Rijk in 2021 600 miljoen euro extra geoormerkt ter beschikking gesteld om de coronaproblematiek onder jongeren op te vangen.

Hoewel de gemeente Haarlem zelf beperkt de mogelijkheid heeft, buiten de bestaande budgetten, om aanvullende maatregelen financieel mogelijk te maken kan middels samenwerkingen en lobby mogelijk alternatieve dekkingsbronnen worden benut. Er is reeds succesvol ingezet op de woningbouwimpuls om de bouwstroom te garanderen de komende jaren. Met de andere MRA-steden wordt ook gewerkt aan een vervolg daarop en aan bijdragen uit het Mobiliteitsfonds.

Onderstaand een greep uit de alternatieve dekkingsbronnen die worden overwogen, en waarop momenteel lobbyactiviteiten worden verricht om de kans op aanspraak hierop te vergroten.

4.1.1 Fonds provincie

De provincie Noord-Holland heeft een fonds opgericht met als doel de economische en maatschappelijke effecten in Noord-Holland als gevolg van de uitbraak van het coronavirus te verzachten. De provincie Noord-Holland zet € 100 miljoen in voor de verduurzaming van de bebouwde omgeving, de culturele en maatschappelijke sector en de arbeidsmarkt. Daarnaast is er ook € 10 miljoen beschikbaar gesteld voor culturele instellingen en maatschappelijke organisaties. De gemeente Haarlem heeft actief meegedacht over de wijze waarop culturele organisaties aanspraak konden maken op deze middelen en reserveert een bedrag binnen het noodfonds om middels cofinanciering hier aanspraak op te kunnen maken.

Gezien dit proces voorspoedig is verlopen zijn gemeenten ook gevraagd mee te denken over de wijze waarop de rest van de beschikbaar gestelde middelen, bijvoorbeeld voor de versterking van de maatschappelijke sector, kan worden ingezet. De gemeente Haarlem neemt actief deel in deze gesprekken en zal waar nodig de kansen tot (co)financiering van maatregelen benutten.

4.1.2 Nationaal groeifonds

In aanloop naar Prinsjesdag 2020 hebben de toenmalige ministers Wiebes (Economische Zaken en Klimaat) en Hoekstra (Financiën) aangekondigd dat het kabinet de komende vijf jaar 20 miljard euro uittrekt voor investeringen die bijdragen aan economische groei en toekomstige welvaart. Het geld is ondergebracht in het Nationaal Groeifonds. Voor de periode 2021-2026 is in het Nationaal Groeifonds € 20 miljard beschikbaar voor projecten op het gebied van:

- kennisontwikkeling;
- onderzoek en ontwikkeling en innovatie;
- infrastructuur.

Plannen voor omvangrijke en baanbrekende projecten die direct of indirect zorgen voor economische groei en welvaart op langere termijn kunnen aanspraak maken op het fonds. Denk aan projecten op het gebied van infrastructuur, onderwijs en menselijk kapitaal. Of breed toepasbare innovaties waardoor de productiviteit van Nederlanders toeneemt. Projecten moeten een minimale projectomvang van € 30 miljoen hebben.

Om aanspraak te kunnen maken op middelen uit dit fonds wordt met name ingezet op de regionale samenwerkingsverbanden, zoals de Metropoolregio Amsterdam (MRA), waarmee de benodigde massa en volume haalbaarder is. De MRA zet voor de verschillende thema's (gebiedsontwikkeling, innovatie, arbeidsmarkt, verduurzaming, mobiliteit) daartoe een regionale investeringsagenda op. Deze richt zich op het verwerven van nationale, maar ook EU-fondsen (Green Deal, Recovery and Resilience Fund).

4.1.3 IPO-herstelplan

Het Interprovinciaal Overleg (IPO) heeft een herstelplan ([IPO-herstelplan regionale economie](#)) opgesteld. In het herstelplan zetten de provincies in op 5 manieren om het herstel van de economie vorm te geven, te weten:

- Verstevigen fundament onder toekomstig verdienvermogen
- Actieve arbeidsmarktondersteuning
- Gericht investeren in nieuwe fysieke infrastructuur
- Vernieuwend financieren
- Intensiveren samenwerking met alle partners

Met een focus op de kracht van regionale ecosystemen en clusters en met een brede invulling van regionaal economisch beleid dragen de provincies bij aan het herstel. De provincies rekenen hierbij op steun van het bedrijfsleven, Rijk, EU en gemeenten.

Hoe Haarlem mogelijk kan ondersteunen/aansluiten hierbij is nog niet bekend. We blijven in nauw contact met de provincie om de mogelijkheden hiervoor nader te verkennen.

4.1.4 Regionale inzet

In regionaal verband continueert en benut de gemeente de inzet ten aanzien van het verwerven van middelen voor versterking en herstel op (middel)lange termijn, en wordt zoals reeds aangegeven ook gekeken naar de verschillende financieringsbronnen in EU-verband. Het regionale overleg dat vanuit de Veiligheidsregio Kennemerland (VRK) is benut in het kader van afstemming over de crisisaanpak, biedt ook voor de (middel)lange termijn mogelijkheden om vraagstukken die bovenlokaal of grensoverschrijdend van belang zijn of effect hebben gezamenlijk op te pakken. Daarbij zal met name gekeken worden naar de vraagstukken die in samenhang met elkaar focus nodig hebben in de nafase van de coronacrisis, rekening houdend met de governance die op de afzonderlijke dossiers reeds bestaat.

4.2 Uitwerking, monitoring en rapportage

4.2.1 Uitwerking

Het budget van € 500.000 in 2021 en een gelijk bedrag in 2022 is nadrukkelijk bedoeld als aanvulling op de middelen die vanuit het Rijk en mogelijk vanuit andere bronnen, zoals de provincie, beschikbaar worden gesteld. Zie hiervoor ook de paragraaf noodsteunmaatregelen corona in de Voortgangsrapportage 2021.

De gemeente doet, zoals toegelicht in de paragrafen 3.2 en 3.3, reeds het nodige uit andere bestaande of verhoogde budgetten. Het budget dat nu voorgesteld wordt kan een aantal al bestaande en nieuwe ideeën mogelijk maken waarvoor nog geen budget beschikbaar is.

Het college werkt nog aan criteria c.q. een afwegingsmethode om de beperkte middelen zo goed mogelijk te verdelen. Elementen daarin worden afwegingen over waar de zwaarste problematiek zit alsmede afwegingen over de verdeling over de drie inhoudelijke invalshoeken en initiatieven uit de stad. In eerste instantie zal voor bekostiging van maatregelen zoveel als mogelijk gebruik worden gemaakt van de beschikbaar gestelde rijksmiddelen, waarna een afweging kan plaatsvinden over eventuele aanvulling of extra impuls vanuit dit herstelpakket.

De maatregelen die genoemd staan in paragraaf 3 zijn zoals daar vermeld maatregelen waaraan gedacht kan worden. Er is nu geen sprake van een vaststaande set aan maatregelen waartoe reeds besloten is. Dit is ook niet wenselijk omdat bij de uitwerking kan blijken dat er andere, betere maatregelen zijn, bijvoorbeeld uit initiatieven uit de stad. Daarnaast hebben budgettaire afwegingen en de verdeling over de invalshoeken invloed op keuze uit het geheel van maatregelen.

4.2.2 Monitoring en rapportage

Zoals aangegeven zijn de ontwikkeling van de crisis en de effecten hiervan met veel onzekerheden omgeven. Monitoring van de effecten en mogelijke bijstelling van het beleid naar aanleiding hiervan zal dan ook altijd onderdeel uitmaken van de gemeentelijke reactie op de crisis. Dit geldt ook voor bijstelling/verleningen van (nood)steunmaatregelen. De inzet van de genoemde instrumenten als de corona impact-monitor en de scenarioplanning heeft hierbij een ondersteunende functie. Inzet en bereik van de maatregelen worden met deze instrumenten gemeten, om eventuele vervolgmaatregelen op (middel)lange termijn te onderbouwen en concretiseren. Rapportage over de maatregelen van het herstelpakket vindt plaats via de reguliere P&C-documenten.

Dit is een uitgave van gemeente Haarlem,
25 mei 2021

Tekst: Coördinatie- en adviesteam corona (CAT)
Fotografie: Huisstijl beeldbank Haarlem

Postbus 511
2003 PB Haarlem
Tel. 14 023

haarlem.nl